

Վերապատրաստող կազմակերպություն

**ՀՀ ԿԳՄՍ «ՄարտունուՆԸ Տ. Աբրահամյանի անվան
ավագ ենթակա ուսուցիչների վերապատրաստում»**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**ԹԵՄԱ՝ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՄԵՋ ԱՐԺԵՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ
ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄԸ ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ**

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝

ՎԱՐԴԵՆԻՍ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵՎԱՎԱՐ՝

ԲԵՅԲՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՄԻԿ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

ՋՈՒԼԻԵՏՏԱ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

«Վարդենիսի Էդ. Պողոսյանի անվան թիվ 2 հիմնական
դպրոց»

Վարդենիս-2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....3

ՄԱՍ 1.

Գրական ակնարկ.....6

ՄԱՍ 2.

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱՉՈՏՈՒԹՅՈՒՆ

Դասարանների նկարագիրը.....9

ՄԱՍ 3.

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

Փորձարարական դաս-1.....11

Փորձարարական դաս-2.....12

Եզրակացություններ և առաջարկություններ.....14

Գրականության ցանկ.....15

Հավելված.....16

Դասապլան.....16

ՆԵՐԱՃՈՒԹՅՈՒՆ

Տվյալ հետազոտական աշխատանքում՝ հիմնվելով դպրոցականների շրջանում արժեքների ձևավորման տեսությանը նվիրված աշխատանքների վերլուծության վրա, դիտարկվում են հիմնական արժեքների հիերարխիան և երեխաների կողմից մշակույթի հիմնական արժեքների մշակման և յուրացման խնդիրը: Արժեքների տեսությունից դեպի դրանց ձևավորման պրակտիկա անցնելիս առանձնանում են դպրոցականների կողմից մշակութային արժեքների յուրացման, զարգացման և յուրացման հատկությունները, նշանները և մակարդակները: Դրա հիման վրա առաջարկվում են հիմնական արժեքների ձևավորման փուլերը, իսկ դասավանդման օրինակներով ներկայացվում են գեղարվեստական և ճանաչողական գործունեության մի շարք բաղադրիչների համար անձնական արժեքների զարգացման ուղիները:

Երեխաների համապարփակ, ներդաշնակ զարգացման գործում, իմ կարծիքով, այսօր կարևոր դեր է խաղում երեխայի շրջակա իրականության գիտական, հոգևոր, բարոյական, գեղագիտական ընկալման ձևավորումը, որը կենտրոնացած է համամարդկային արժեքների վրա, քանի որ դա ընկած է արժեքի զարգացման հիմքում:

Անդրադառնալով փիլիսոփայության, աքսիոլոգիայի, մշակութաբանության, արվեստի պատմության, սոցիոլոգիայի, հոգեբանության և մանկավարժության գրական աղբյուրներին, արդեն ակնհայտ է, որ

առաջին հերթին այնպիսի հասկացությունները, ինչպիսիք են «մարդ», «կյանք», «ընտանիք», «հասարակություն», « առողջություն», «բնություն», «գեղեցկություն», «սեր», «ճշմարտություն», «հայրենիք», «աշխատանք», «գիտելիք» և այլն, այս գիտությունների հիմնական կատեգորիաներն են,

երկրորդ՝ դրանք համարվում են համամարդկային արժեքներ.

Երրորդ` դրանք հասարակության մշակույթի առանցքն են, «հոգևոր արտադրության» բոլոր ճյուղերի, սոցիալական գիտակցության բոլոր ձևերի միավորող օղակը ¹: Մինևույն ժամանակ, արժեքներն այն հատկություններն են, որոնք հատկապես կարևոր են մարդու համար, որոնք համապատասխանում են համընդհանուր «առաքինությունների» եռյակին` բարություն, ճշմարտություն, գեղեցկություն:

Պատմական տարբեր դարաշրջաններում մարդկությունը, ինչպես հայտնի է, զարգացրել է մի շարք հիմնարար արժեքներ` հումանիզմ, ճշմարտություն, բարություն, ճշմարտություն և այլն: Բայց յուրաքանչյուր ժողովուրդ ունի նաև իր ազգային ավանդական արժեքները, հոգևոր արժեքների իր հիերարխիան: Տարբեր ժողովուրդների մոտ բացարձակապես նույն արժեհամակարգը չի կարող պայմանավորված լինել նրանց աշխարհագրական դիրքի, տնտեսական և պատմական զարգացման, ազգային ինքնագիտակցության առանձնահատկություններով:

Այսպիսով` տվյալ **հետազոտական աշխատանքի նպատակն է հանդիսանում** ձևավորել և ամրապնդել ազգային արժեքները աշակերտների մոտ նաև ռուսաց լեզվի դասերի շնորհիվ` համատեղելով ազգային արժեհամակազգին բնորոշ հատկանիշները և օտար լեզվի անհրաժեշտությունը :

¹ Леонтьев Д. А. Ценность как междисциплинарное понятие: опыт многомерной реконструкции // Вопр. философии. 1996. № 5. С. 25-26.

ՄԱՍ 1.

Գրական ակնարկ

Ինչպես գիտենք, ազգապահպան արժեքները միշտ եղել են հայրենասիրությունը, կուլեկտիվիզմը, հոգևոր ներդաշնակությունը, փոխօգնությունը: Համամարդկային և ազգային արժեքների համադրման հարցը անհանգստացրել է 19-20-րդ դարերի պատմաբաններին, փիլիսոփաներին, ուսուցիչներին: (Վ. Ս. Սոլովև, Ն. Ա. Բերդյաև, Դ. Ս. Լիխաչև, Ն. Օ. Լոսսկի, Կ. Դ. Ուշինսկի, Ջ.Յ.Գյուլամիրյան, Ն. Կ. Կրուպսկայա և ուրիշներ)²:

Իրոք, սեփական էթնիկ և ազգային ինքնությունը, սեփական մշակույթի արժեքները, սերը հայրենիքի հանդեպ - այս ամենը սկսվում է ամենամոտ միջավայրից և միայն այնուհետև ընդլայնվում դեպի համընդհանուր շրջապատը (Դ. Ս. Լիխաչև, Ա. Ս. Մակարենկո, Բ. Մ. Նեմենսկի, Տ. Յա. Շպի-կալովա, Ն. Ե. Շչուրկովա, Կ. Դ. Ուշինսկի):

Համաշխարհային քաղաքակրթության պատմությունը ցույց է տալիս, որ արժեքը գեներացնում է ոչ թե անհատը, այլ հասարակությունը, որը սահմանում է

²

<https://cyberleninka.ru/article/n/ot-teorii-tsennostey-k-praktike-ih-formirovaniya-u-shko-lnikov>

ընտրության չափանիշները և կազմում մեկ արժեհամակարգ: Մարդը, մյուս կողմից, պետք է հստակ սովորի, թե որն է կյանքում ամենարժեքավորը, ինչին պետք է ձգտել ի վերջո (վերջնական արժեքներ) և ինչպես հասնել արժեքների յուրացման (գործնական արժեքներ): Բացի այդ, արժեքները լիովին կախված են այն հանգամանքներից և օբյեկտիվ պայմաններից, որոնցում մարդիկ ապրում են: Դրանք արդյունավետ են դառնում միայն այն դեպքում, երբ դրանք ամբողջությամբ ընկալվում և գիտակցաբար օգտագործվում են մարդկանց կողմից³:

Երեխայի համար հայրենիքը միշտ սկսվում է անմիջական միջավայրից: Արժեքներն ամրագրում են այն, ինչ զարգացել է կյանքում, մարդկանց մտածելակերպում և հռչակվում է որպես նորմ: Եթե փոխվում են արժեքները, ապա փոխվում են մարդկանց կենսագործունեության նորմերը, հետևաբար փոխվում են նաև կրթության նպատակները: Արժեքները հաճախ չեն փոխվում, քանի որ դրանք պատվերով չեն ստեղծվում, հասունանում են դարերի ու հազարամյակների ընթացքում: Օրինակ, կարելի է պնդել, որ այն, ինչ մենք հիմա անվանում ենք հայեցի մտածելակերպ, զարգացել է քրիստոնեության ընդունումից հետո:

Դպրոցականների շրջանում արժեքների ձևավորման վերաբերյալ մանկավարժական և հոգեբանական-մանկավարժական գրականությունը վերլուծելուց հետո (Վ. Ա. Կարակոպսկի, Բ. Տ. Լիխաչև, Ն. Դ. Նիկանդրով, Վ. Ա. Սուխոմլինսկի, Ն.Է. Շչուրկովա և այլն), առանձնացնում ենք արժեքային կողմնորոշումների ձևավորման պայմանները՝ արտաքին (միջավայր, հասարակություն, մշակույթ, որում ամրագրված են արժեքները) և ներքին (կարիքներ, հետաքրքրություններ, անհատականության գծեր):

Ինչպես գիտենք, անհատի արժեքային կողմնորոշումների ձևավորումը տեղի է ունենում տարբեր պայմանների ազդեցության տակ: Պայմանները կարող են զարգանալ սուբյեկտից անկախ, գործել անուղղակի, անկազմակերպ, լինել անկառավարելի: Այս դեպքում արժեքային կողմնորոշումների առաջացումը կարելի է դիտարկել որպես դրանց ձևավորման գործընթաց: Արժեքային կողմնորոշումների ձևավորման վրա հատուկ կազմակերպված ազդեցության,

³ Никандров Н. Д. Духовные ценности и воспитание человека // Педагогика. 1998. № 4. С. 3-8.

հատուկ պայմանների նպատակային ստեղծմամբ այս գործընթացը ձեռք է բերում արժեքային հարաբերությունների ձևավորման բնույթ:

Այսպիսով, դպրոցը երեխայի համար այն միջավայրն է, որի ունի ամենահարմար կառուցվածքն ու մթնոլորտը արժեքային կողմնորոշումների ձևավորման համար: Պակաս կարևոր չէ արժեքային կրթական համակարգի փոխազդեցությունը դպրոցում ուսումնական գործընթացի բոլոր բաղադրիչների հետ: Այդ իսկ պատճառով դպրոցը, կրթության խնդիրները լուծելիս, պետք է օգնի յուրաքանչյուր աշակերտին որոշել իր կյանքի արժեքային հիմքերը, ձեռք բերել պատասխանատվության զգացում հասարակության բարոյական հիմքերը պահպանելու համար:

Ուսումնական գործընթացի բովանդակությունը կառուցել արժեքային հարաբերությունների դիրքից՝ նշանակում է որոշել բարձրագույն արժեքների շրջանակը: Երեխաների մոտ որպես այդպիսին անձի նկատմամբ արժեքային վերաբերմունքի ձևավորումը դպրոցական կրթական ծրագրի հիմքն է⁴:

Ժամանակակից դպրոցում, կրթական գործընթացի մշակութաբանական, արժեքային մոտեցմանը համապատասխան, հիմնված է մշակույթի հետևյալ հիմնական արժեքների վրա՝

⁴ Сухомлинский В. А. Как воспитать настоящего человека. Педагогическое наследие / сост. О. В. Сухомлинская. М.: Педагогика, 1990. 288 с.

Այս արժեքները հիերարխիկորեն կապված են:

Կյանքի նկատմամբ վերաբերմունքը որպես արժեք ուղեկցվում է մի շարք արժեքային հարաբերություններով՝ որպես այս կյանքի բնութագրիչներ: Կյանքից տեղեկացված՝ մարդը միաժամանակ պահանջներ է առաջադրում դրան: Դրանք արտացոլվում են հետևյալ դասակարգումներում.

Ուսուցիչների համար այս արժեքային հարաբերությունները նշանակում են երեխաների մեջ մարդուն արժանի կյանքի կերպար ձևավորելու անհրաժեշտություն, որպեսզի, որպես արդյունք, անկախ կյանքի սկզբում երիտասարդ տղամարդիկ և կանայք կարողանան միանգամայն գիտակցաբար ընտրություն կատարել. ձգտում են ազատության՝ որպես անսահմանափակ ինքնակամ կամք, կամ ազատությունը ներառում է նրանց ինտենսիվ հոգևոր ջանքերը՝ կյանքի ընտրությունն իրականացնելու համար: Սրանից հետևում է, որ կյանքի նկատմամբ արժեքային վերաբերմունքի ներմուծումը կրթության բովանդակություն կազմում է հարաբերությունների հսկայական բլոկ, որը որոշում է երեխայի կյանքի նկատմամբ վերաբերմունքի առանձնահատուկ դրսևորումները:

Դպրոցականի արժեքային հարաբերությունների համակարգում հիմնական արժեքներից է արժեքային վերաբերմունքը հայրենիքին, այն մարդկանց հանրությանը, որոնց մեջ մեծացել և մեծացել է մարդը:

Երեխաների հայրենասիրական վերաբերմունքը հայրենիքի հանդեպ սիրո վերաբերմունքն է այն հողի նկատմամբ, որի վրա մարդը մեծացել է, նրա ժողովրդի հանդեպ, ում հետ նա ապրել է կյանքի իրադարձությունները, խոսել է նույն լեզվով, ում հետ նրան միավորում է ինչ-որ ընդհանուր բան: Վերջին շրջանում ավելի ու ավելի է մեծանում հետաքրքրությունը անցյալի նկատմամբ, ցանկությունը՝ դիմել ազգային ակունքներին՝ ներկան ավելի լավ հասկանալու համար: Ինչպես գրել է ակադեմիկոս Դ.Ս. Լիխաչովը, «յուրաքանչյուր մշակույթ կապ է փնտրում անցյալի հետ, դիմում է անցյալի մշակույթներից մեկին: Վերածնունդն ու կլասիցիզմը շրջվեցին դեպի հնություն: Բարոկկոն և ռոմանտիզմը դարձան գոթական: Մեր ժամանակակից մշակույթը վերաբերում է քաղաքացիական մեծ վերելքի դարաշրջաններին, ազգային անկախության համար պայքարի դարաշրջաններին, հերոսական թեմաներին»⁵:

Այսպիսով, դպրոցականների շրջանում անվանված արժեքային համակարգի ձևավորումը մեր առջև կանգնած է որպես կրթական պրակտիկայի կարևորագույն խնդիր: Այս խնդրի լուծումը բարդ և երկարատև գործընթաց է, այն պետք է հաշվի առնի այն փաստը, որ դրա հաջողության չափանիշը արտաքին ցուցանիշներն են՝ այն անձնական հատկությունները, որոնք ուսանողի անհատականությունը բացահայտում է իրենց նմաններին: Բայց քանի որ դպրոցականների միջև արժեքային հարաբերությունների ձևավորման աստիճանը տարբեր է նրանց զարգացման սոցիալական տարբեր պայմանների և անհատական տարբերությունների պատճառով, արժեքների ձևավորումը ուղեկցվում է ինչպես դրական, այնպես էլ բացասական արժեքների բազմաթիվ հատկությունների զարգացմամբ. Դեպի «ալտրոնիզմ», «ժլատությունից» մինչև «առատաձեռնություն», «կոպտությունից» դեպի «սեր», «հոռետեսությունից» դեպի «լավատեսություն», «անարխիայից» մինչև «ճշտապահություն», «անզուսպից» մինչև «պուրիտանիզմ» երեխաների մեջ արժեքներ զարգացնելու համար ուսուցիչները և մանկավարժները պետք է իմանան դրանց հատկությունները:

Այսպիսով, արժեքների ժամանակակից տեսության, համընդհանուր արժեքների փոխակերպման պայմանների և մեխանիզմի իմացությունը, հիմնական դրույթները համընդհանուր արժեքները անձնական նշանակալի արժեքների

⁵ Лихачев Д. С. О воспитании патриотизма, о преемственности в освоении культуры // Возраст познания: сб. / сост. Н. Н. Филипповский. М.: Молодая гвардия, 1974. С.107.

վերածելու պայմանների և մեխանիզմի վերաբերյալ, արժեքավոր արժեքների հատկությունների իմացությունը, ձևավորման փուլերը և առանձնահատկությունները հնարավորություն են տալիս ժամանակակից դպրոցականների կրթության արժեքային մոտեցում իրականացնել՝ կենսագործունեությունը կազմակերպելով մշակույթի հիմնական արժեքների յուրացման, զարգացման և յուրացման համար:

ՄԱՍ 2.

Փորձարարական հետազոտություն

Դասարանների նկարագիրը

Ես իմ հետազոտական աշխատանքը անցկացրել եմ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիսի Էդ.Պողոսյանի անվան թիվ 2 հիմնական դպրոցի 4-րդ դասարանում «դրական և բացասական» արժեքների մասին հիմնական պատկերացումների ուսուցանման նպատակով: Այդ իսկ պատճառով ես որոշեցի այդ աշակերտների նկատմամբ կիրառել այնպիսի մեթոդներ, որոնք կնպաստեն նաև նրանց մոտ տեքստերի հետ ճիշտ աշխատելու հմտությունների զարգացմանը:

Այս դասարանում սովորում են 32 աշակերտ՝ 18 աղջիկ և 14 տղա, որոնք ունեն տարբեր առաջադիմություն և հմտություններ, բնականաբար՝ նաև արժեքային տարբեր ընկալումներ: Արդեն 2-րդ տարին է, որ այս դասարանում դասավանդում եմ և շատ լավ գիտեմ յուրաքանչյուր աշակերտի ընդունակությունների մասին: Այս դասարանի հիմնական խնդիրն է աշակերտների քանակը, քանի որ բարդ է ներգրավել այդքան մեծաքանակ երեխաների դասապրոցեսի մեջ, ինչը պատճառ դարձավ, որ ես իմ հետազոտական

աշխատանքը իրականացնեմ նաև անհատական թեստերի միջոցով՝ հաշվի առնելով յուրաքանչյուրի կարողությունները և հմտությունները:

Կցանկանայի ներկայացնել նաև նախագծաին մեթոդի կիրառումը 9 -րդ դասարանում՝ սվյալ դասարանի 32 առարկաների հետաքրքրություններին և հմտություններին համապատասխան դասի շրջանակներում. հիմնական նպատակը, առարկաների մոտ արժեքների ուսուցանումն է: Տարբերությունը կայանում է նրանում, որ այս դեպքում արժեքային համակարգից ընտրվել է հայրենասիրությունը.

Ինչ սպասելիքներ են մենք ունենում նախագծային աշխատանքի հետ կապված. մենք փորձել ենք մի քանի աստիճան վեր բարձրանալ դասական մեթոդաբանության տախտանային մեջ՝ հիշողության գիտելիքների ուսուցման կենտրոնը տեղափոխելով դեպի գիտելիքների կիրառում:

ՄԱՍ 3

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

Փորձարարական դաս-1

Դասարան՝ 4-րդ

Թեմա՝ Зеркало

Ձեռնարկ՝ СОЛНЫШКО

Դասի տեսակը՝ համակցված

Դասի հիմնական նպատակը.

- Կարևորել դրական հատկանիշները, արժեքները՝ համեստություն, փոխզիջում:
- Տալ պատկերացում, թե որն է լավը, ինչը՝ վատը:

Ամրապնդել ընթերցանության հմտությունները:

Դասի ընթացքում օգտագործվող մեթոդները.

ուղեղային գրոհի մեթոդ,

հիմնաբառեր՝ բանալի բառեր,

խմբային աշխատանք, հինգ րոպեանոց շարադրություն, անհատական թեստեր.

Անհրաժեշտ նյութեր.

Պաստառներ «Լավ և վատ որակների մասին».

Թերթեր բառերի օրինակներով:

Դասի նպատակը և խնդիրները.

1. Ուսումնական:

ճիշտ ընթերցանություն, կարողանալ ճիշտ գրել բառեր:

2. կրթական:

.Կազմավորել պատկերացում հաղորդակցության վարքագծի մասին:

3. Չարգացող.

Չարգացնել արտասանությունը:

Դասից հետո աշակերտը պետք է.

Ա. իմանա.

.տեքստը սահուն կարդալ.

.ճիշտ գրել բառերը «НОСОРОГ, ГОРБУН, ТОЛСТОКОЖИЙ».

.Կազմել նախադասություններ օգտագործվող արտահայտություններով:

.Չամենատե՛լ, տարբերե՛ք այս կամ այն վատ, լավ որակը:

Բ. Նրանք կկարողանան.

.Գրել առաջարկվող բառերը:

. սահուն ընթերցել.

Դասի ընթացքը.

1. Կազմակերպչական մաս.

2. Տնային աշխատանքների ստուգում.

3. Մտագրոհ.

Իրականացման մեթոդ <<Չիմնաբառեր>>

2. Դասի հիմնական մասը.

Տեքստը բացատրելուց հետո կատարում ենք բառային աշխատանք, կազմում արտահայտություններ:

Տնային աշխատանքը ստուգելուց հետո կազմակերպում ենք ուսուցողական խաղ՝ օգտագործելով «Չիմնաբառեր» հնարքը: Նկարներն ուսումնասիրելով՝ երեխաները տեքստում գտնում են «նկեղջյուր, կուզիկ, հաստավիզ» բառը: Այնուհետև երեխաներին առաջարկվում է նայել գրատախտակին, որտեղ նախադասությունը գրված է, որից հետո տալիս ենք հետևյալ հարցերը.

- 1. Տեքստում գտե՛ք շնչավոր գոյականներ:

Ո՞րն է նկեղջյուրի մեկ այլ անունը ըստ արժեքային հատկանիշների:

Երեխաները նկեղջյուրի համար ունեն մի քանի անուններ, ինչպիսիք են «հպարտ», «հիմար», «պարծենկոտ» և այլն:

Երեխաների ուշադրությունն ուղղում ենք դասագրքին կցված նկարի բովանդակությանը, ապա երեխաները հարցերի միջոցով պատմում են նկարը:

1. Ի՞նչ տեսաք:

2. Ի՞նչ եք կարծում, ի՞նչ են անում երեխաները:

3. Իմաստի ընկալման փուլը.

Պատրաստվում է կարդալու.

Նոր նյութի ընթերցում.

Մի աշակերտ բարձրաձայն կարդում է նյութը:

-Ուսուցիչը ևս մեկ անգամ արտահայտիչ կերպով կարդում է նյութը.

5. Տնային աշխատանք.

• Ուսումնասիրեք դասը, բացատրեք նկարները:

• Գրավոր աշխատանք. կատարել տետրում գրված առաջադրանքները:

• Պատրաստվեք ընդհանուր քննարկման՝ ըստ դասի թեմայի.

Դասի ավարտին երեխաները կարողացան.

• Տարբերել լավ և վատ արժեքները.

• Տարբերել շնչավոր և անշունչ գոյականները:

.Նախադասություն կազմել նոր բառերով.

• Արտահայտիչ կարդալ տեքստը և պատասխանել հարցերին:

Դասի ընթացքում փոքրիկ ընդմիջումներ էին կազմակերպվում, որպեսզի սովորողները չհոգնեն: Դրանք տևել են 1-ից 2 րոպե:

Փորձարարական դաս-2

ՆԱԽԱԳԾԱՆԵՆ ԴԱՄԻ ՊԼԱՆ

Հաջորդիվ քայլ առ քայլ դիտարկվում են նախագծի ներդրման և կատարման գործընթացը 9 -րդ դասարանում:

Թեմա՝ “ Իմ Հայաստանի պատառոտված սիրտը ”

Դասարան՝ 9 - րդ

Դասի տիպը՝ համագործակցային, գիտելիքների, հմտությունների, արժեքների ձևավորման դաս:

Դասի նպատակը՝

- ընդլայնել և ամրապնդել գիտելիքներն ու հմտությունները տարբեր ոլորտներից ավելի բարդ և բազմամասնագիտական առաջադրանքի միջոցով,
- զարգացնել թեմայի շուրջ հաղորդակցական հինգ կարողունակությունները (ունկնդրումը, մենախոսությունը, ընթերցանություն, գրավոր խոսք, փոխներգործություն)
- զարգացնել աշակերտների կարողությունը՝ տարբերակելու, թե որ տեղեկատվությունն է հուսալի և որը՝ ոչ, ինքնավար ուսուցման, հետազոտության և տեղեկատվության որոնման համատեքստում,
- զարգացնել աշակերտների թիմային աշխատանքի կարողությունները,
- խթանել աշակերտների հայեցի զարգացմանը:
- առավել զարգացնել հայրենասիրության, անձնուրաց վերաբերմունքի, քաջության արժեքները.

Դասի ընթացքում կիրառվող մեթոդները և իրականացման եղանակները՝ «մտազոտ» մեթոդ; խմբային աշխատանք; ինքնուրույն հանաչողական գործունեություն.

Անհրաժեշտ նյութեր և պարագաներ՝ պաստառներ, ինտերնետ կայ, համակարգիչ, պրոյեկցիոն լսարան, սահիկաճարեր.

Միջառարկայական կապեր՝ մշակույթ; հասարակագիտություն; բնագիտական առարկաներ; պատմություն.

Ակնկալվող վերջնարդյունքներ.

Թեմայի ավարտին աշակերտը պետք է իմանա՝

- թեմային առնչվող բառապաշարը,
- Հայաստանի ներկա և անցյալ տարածքների մասին առավել հեզորտ մանրամասներ,
- Թեմայի ավարտին աշակերտը պետք է կարողանա՝
- կարդալ և հասկանալ երկրի ներկայիս իրավիճակում հայրենասիրության կարևորությունը,
- կատարել ինքնուրույն հետազոտություն՝ փորձելով վեր հանել առավել հետաքրքրաշարժ և ուշագրավ դրվագները,
- կատարել աշխատանքի և ժամանակի արդյունավետ դերաբաշխում,
- պատրաստ լինել առավել երկար նախագծերի, միջազգային մրցույթների և սեփական ստարտափների նախագծմանը:

Աշակերտները նախագծում և ստեղծում են Հայաստանի թեմանու տիրապետության տակ գտնվող տարածքների մասին գիրք: Աշակերտները նաև քաջ և քաջ հրահանգներ են գրում իրենց գրքերի նմուշները վերարտադրելու համար: Ուղղությունները տպագրվում են հատուկ ցուցակում, որը բաժանվում է մյուս աշակերտներին:

Նպատակային դրվագ

Նախագծել յուրահատուկ գիրք, գրել և հրատարակել յուրաքանչյուր մասը պատրաստելու ցուցումները:

Ուսուցման նպատակներ առաջադրելու համար.

- սովորել ստեղծագործ մտածել և ստեղծել գրավիչ արվեստի գործեր, կամ սովորել, թե ինչպես գրել հստակ ցուցումներ և նյութերի հարցումներ,
- սովորել, թե ինչպես պետք է ուշադիր պլանավորել,
- սովորել տալ և ստանալ հետադարձ կապ:

Նախագծի ներկայացում

Դասադասարանը սկսեցինք՝ բացատրելով ծրագրի նպատակները և վերանայելով ծրագրի ստուգաթերթը, որը հստակ ուրվագծում է յուրաքանչյուր երկրի խորհրդանիշ հանդիսացող ավանդույթների պլանավորման, պատրաստման և գրելու գործընթացի յուրաքանչյուր փուլը: Այնուհետև առաջադրանքները ուսումնասիրեցին յուրաքանչյուր երկրում շատ օգտագործվող նյութերը, որոնք նրանք օրինակի համար կարող են հետագայում օգտագործել:

Պլանավորում

Դասի առաջնային փուլում առաջադրանքները բաժանվեցին խմբերի, ապա նրանց հետ միասին մոդելավորեցինք, թե ինչպես ուրվագծել գրքերի դիզայնը և գրել դիզայնի համար նախատեսված նյութերի ցանկը: Առաջադրանքների խմբերը ուրվագծեցին իրենց նախագծային գաղափարները, ապա ընտրեցինք մեկը և գրեցինք նախընտրած օգտագործվելիք նյութերի ցանկը:

Հետադարձ կապ

Առաջադրանքների խմբերը միմյանց և/կամ մեզ հետ կիսվում էին իրենց էսքիզներով և նյութերի ցուցակներով և ստանում արձագանքներ:

Վերանայում

Անհրաժեշտության դեպքում առաջադրանքները կարող էին վերանայել իրենց դիզայնի գաղափարները և նյութերի ցանկը:

Դիզայնի ստեղծում

Առաջադրանքները հավաքեցին իրենց նյութերը և սկսեցին պատրաստել իրենց գրքերը:

Գրելու հրահանգները

Յուրաքանչյուր խմբի հետ միասին որոշեցինք և մոդելավորեցինք, թե ինչպես գրել հրահանգները: Այնուհետև առաջադրանքները գրեցին մանրամասն, փայլ առ փայլ հրահանգներ ստեղծագործական գիրքը ստեղծելու համար:

Հրահանգների ստուգում

Աճակերտները իրենց խմբերում ստուգեցին միմյանց հրահանգները՝ փորձելով վերստեղծել դիզայն՝ պարզապես հետևելով ուղղություններին: Գրքերի պատրաստման հետ կապված խնդիրները ստուգվեցին՝ պարզություն մտցնելու համար և, անհրաժեշտության դեպքում ևս մեկ անգամ կարող էին վերանայվել: Ստուգվեցին նաև հստակության, ֆերականության և ուղղագրության ուղղությունները:

Վերջնական նախագծի պատրաստում

Աճակերտները օգտագործել էին համակարգիչ կամ ուժադիր վերաշարադրել ձեռագիր տարբերակը:

Գրքի ստեղծում .

Յուրաքանչյուր աճակերտական խումբ ստեղծել էր իր գիրքը՝ իր գծանկարով կամ լուսանկարով, նյութերի ցանկով և գրքում ընտրված երկրի ավանդույթները ներառելու ֆայլ առ ֆայլ հրահանգներով: Գրքերը ցուցադրեցին մյուս աճակերտներին, ուսուցիչներին և ծնողներին:

Դասարանային գործունեությունը

Ինչպես նախագծերի մեծ մասի դեպքում, հետևողական ֆայլերը ստեղծում են ինֆնուրույն դասարանային միջավայր: Տվյալ նախագծի յուրաքանչյուր հանդիպում սկսվում էր մեծ խմբի հանդիպումով, որի ընթացքում բաժանվում էին ստուգաթերթեր: Աճակերտներին առաջարկվում էր լրացնել ստուգաթերթը, երբ նրանք առաջադիմում էին ծրագրի ֆայլերի միջով:

Աճակերտները գրում, նկարագրադրում և հավաքում էին տեղեկություններ իրենց նախընտրած երկրի ավանդույթների հետաքրքրություն ներկայացնող թեմաներով: Նրանք կարող էին ստեղծել մեկից ավելի գրքեր, և նրանք կարող են համագործակցել այլ աճակերտների հետ գրքեր ստեղծելու համար:

Գնահատումը

Քանի որ աշխատանքը ստեղծագործական էր, անհրաժեշտ էր նաև ստեղծագործական գնահատման մոտեցում: Խմբային ֆննարկման արդյունքում մենք մշակեցինք այն հատկանիշների ցանկը, որոնք գիրքը դարձնում են «լավը» և ընտրեցինք մի շարք չափանիշներ իրենց գրքերի համար: Վերջնական ցուցակը փակցվեց դասարանում: Ըստ այդմ, մշակվեց բալային հետևյալ սանդղակը, որն ընդգրկվում էր հետևյալ 4 չափանիշները.

1. Ինֆորմացիայի տրամաբանական հաջորդականություն — 2 միավոր.առավելագույն միավոր ստանալու համար ինֆորմացիան պետք է համակարգված լիներ հստակ, տրամաբանական ձևով, 1,5 միավոր՝ եթե ինֆորմացիայի մեծ մասն էր համակարգված, և 1 միավոր՝ եթե վերոնշյալ չափանիշը ընդամենը որոշ չափով էր պահված:
2. Գրքի ձևավորում — 3 միավոր.առավելագույն միավոր ստանալու համար գրքի արտաքին տեսքն ու գրաֆիկան պետք է լինեին ճիշտ ընտրված և համապատասխանեին թեմային, 2 միավոր՝ եթե որոշ տարբեր այնքան էլ

գրավիչ չէին, բայց համապատասխանում էին թեմային, և 1 միավոր՝ եթե գրաֆիկական պարամետրերը գրավիչ էին, սակայն թեմային անհամապատասխան:

3. Ուղղագրություն և ֆերականություն – 2 միավոր. առավելագույն միավոր, եթե պատրաստված գրքում չկային ուղղագրական կամ ֆերականական սխալներ, 1,5 միավոր՝ եթե առկա էին 2–3 ուղղագրական սխալներ, և 1 միավոր, եթե կային մի քանի ուղղագրական և ֆերականական սխալներ,

4. Աշխատանքի ներկայացում – 3 միավոր. առավելագույն միավոր, եթե աշակերտի խոսքը սահուն էր, խոսքի տեմպն ու տոնայնությունը ճիշտ ընտրված, խոսքը ինֆեռաբուխ էր և չկային ֆերականական սխալներ, 2 միավոր, եթե խոսքի տեմպը մի փոքր արագ էր կամ դանդաղ, ընդհանուր առմամբ պահված էին ֆերականական կանոնները, սակայն օգտվում էին հուշարար թերթիկներից, և 1 միավոր, եթե խոսքն ընդհանուր առմամբ պատշաճ էր, սակայն առկա էին ֆերականական սխալներ և հաճախ էին օգտվում հուշաթերթիկից:

Առաջին խումբը գնահատվեց գերազանց, քանի որ գրքի համար ընտրված նյութը՝ կաշին համապատասխանում էր ռեպրոմանը և բովանդակությանը. հարկ է նշել, որ խումբը ընտրել էր մատենագրությունը, զիրքը ձեռագիր տարբերակով էր:

Երկրորդ խումբը դրական գնահատվեց, քանի որ նյութը համապատասխանում էր բովանդակությանը, սակայն ռեպրոմանը փոքր – ինչ անհամապատասխան էր, կային գունային արտահայտիչ տարբերություններ: Երրորդ խումբը ևս դրական գնահատվեց նույն սկզբունքով: Բացասական գնահատական ոչ մի խումբ չստացավ, քանի որ տվյալ մեթոդը պետք է ոգևորի աշակերտներին իրենց կատարած աշխատանքը ավելի լավը դարձնելու գործում, այլ ոչ թե ունենա հակառակ ազդեցությունը:

Աշակերտների արժեքային համակարգն առավել զարգացնելու նպատակով անցկացվեցին 2 փորձարարական դասեր, որի ժամանակ չորրորդ դասարանի աշակերտները կատարեցին նաև անհատական թեստային առաջադրանքներ՝ դրական և բացասական արժեհամակարգային տարբերակներով: Հաջող դասաժամին ամբողջ դասարանի համար քննարկվեցին տարբերակված թեստերի պատասխանները, տրամադրվեց բանավոր և գրավոր հետադարձ կապ:

Դասի ավարտին երեխաները լայն պատկերացում կազմեցին ընկերության մասին, արտահայտեցին իրենց կարծիքը այն մասին, թե ինչու երբեմն պետք է զիջել, նշեցին նաև վատ արժեքներ, օրինակ՝ գոռոզամտություն, եսասիրություն, վարժ կերպով առարձրացրեցին շնչավոր և անշունչ գոյականները: Նախադասություն կազմել նոր բառերով ստացվեց համարյա բոլոր աշակերտների մոտ: Այսպիսով դասի նպատակը համարում եմ կատարված:

Վերլուծելով նախագծային հետազոտական դասի արդյունքները, եկա այն եզրակացության, որ ներգրավվածության բարձրացումը պայմանավորված է հետևյալ գործոններով.

1. տարաբնույթ առաջադրանքների կատարում, որը առավել հետաքրքիր էր դարձնում աշխատանքը.

2. համացանցի կիրառում դասաժամերին

3. գրավոր և բանավոր հետադարձ կապի տրամադրում

4. թիմային քննարկումներ

5. սեփական աշխատանքի գնահատվածությունը զգալու բավարվածություն.

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/ot-teorii-tsennostey-k-praktike-ih-formirovaniya-u-shkolnikov>
2. Леонтьев Д. А. Ценность как междисциплинарное понятие: опыт многомерной реконструкции // Вопр. философии. 1996. № 5. С. 25-26.
3. Лихачев Д. С. О воспитании патриотизма, о преемственности в освоении культуры // Возраст познания: сб. / сост. Н. Н. Филипповский. М.: Молодая гвардия, 1974. С.107.
4. Никандров Н. Д. Духовные ценности и воспитание человека // Педагогика. 1998. № 4. С. 3-8.
5. Сухомлинский В. А. Как воспитать настоящего человека. Педагогическое наследие / сост. О. В. Сухомлинская. М.: Педагогика, 1990. 288 с.

ՀԱՎԵԼՎԱՅ

Դասապլան1

Ուսուցիչ՝ Ջուլիետտա Մելքոնյան

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	12.10.2021	Կիսամյա կ	I	Դասարան	4
Թեմա՝	Зеркало						
Օգտագործվող նյութեր՝	Պաստառներ «լավ և վատ որակների մասին». Թերթեր բառերի օրինակներով:						
Դասի նպատակը՝	Կարևորել դրական հատկանիշները, արժեքները: • Տալ պատկերացում, թե որն է լավը, ինչը՝ վատը, ինչ է ընկերությունը, փոխզիջումը: Ամրապնդել ընթացանության հմտությունները:						
Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ							
Վերջնարդյունքները	Աշակերտները կկարողանան. .տեքստը սահուն կարդալ. .ճիշտ գրել բառերը «носорог, горбун, толстокожий». .Կազմել նախադասություն օգտագործվող արտահայտություններով: .Ջամմատե՛լ, տարբերե՛լ այս կամ այն վատ, լավ որակը: Բ. Նրանք կկարողանան. .Գրել առաջարկվող բառերը: . սահուն ընթերցել.						

Գործողության նուններ(ժամ/տևողություն)	Ուսումնական գործունեություն և Աշակերտներ	Ուսումնական գործունեություն Ուսուցիչ	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդ (ներ)
<p>5րոպե-սկիզբ</p> <p>10րոպե-ընթացք</p> <p>15րոպե</p>	<p>Բացել դասագրքերը, պատրաստվել նոր դասին: Ներկայացնել տնային աշխատանքները</p> <p>Պատասխանել հարցերին Փոխադարձ հարցեր տալ,</p>	<p>Ողջունել դասարանին, ն/բ: Ստուգել տնային աշխատանքները, բացատրել անհասկանալի մասերը</p> <p>Տալ հարցադրումներ, աշակերտներին ներգրավել դասապրոցեսին</p> <p>Տալ ուղղորդող հարցադրումներ</p> <p>Գրատախտակը բաժանել 4 մասի, գրել տարբեր նախադասություններ, առաջարկելով ընդգծել բայերը</p> <p>Չետևել կատարվող աշխատանքներին, կատարել շտկումներ</p>	<p>1.հ՞նչպիսին է գլխավոր հերոսը, նկարագրեք նրան</p> <p>2.հնչյա՞տ են նկարագրվում նրա արարքները</p> <p>3.Որո՞նք են վատ և լավ արարքներ այս պատմվածքում</p> <p>4.հ՞նչ նման այլ արարքներ գիտեք</p> <p>5.հ՞նչն է ըստ ձեզ լավ արարք</p> <p>6.հնչյա՞տ կարելի է բացատրել ռեգեդջուլիի վարքը</p>	<p>մտազրոհի մեթոդ,</p> <p>հիմնաբառեր՝ բանալի բառեր,</p> <p>խմբային աշխատանք,</p> <p>հիկ</p> <p>րոպեանոց շարադրություն,</p>

<p>12րոպե</p> <p>3րոպե-ավարտ</p>		<p>Բաժանել թեստերը, բացատրել հանձնարարությունները</p> <p>Չեռնել կատարվող աշխատանքներին, տրամադրել անհրաժեշտության դեպքում առաջ մղող անհատական բանվոր, գրավոր հետադարձ կապ:</p> <p>Չավաքել տարբերակված թեստերը</p> <p>Նոր թեմայի հաղորդում, բանավոր հետադարձ կապի տրամադրում, անհասկանալի հատվածների բացատրություն</p> <p>Գնահատում և տնային</p>		<p>անհատական թեստեր.</p>
----------------------------------	--	--	--	--------------------------

		աշխատանքի հանձնարարում		
Տնային աշխատան ք	Ջինգրոպեանոց շարադրության շարունակություն			

Դասապլան 2

Ուսուցիչ՝ Ջուլիետտա Մելքոնյան

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	12.10.2021	Կիսամյա կ	Ի	Դասարան	9
Թեմա՝	Իմ Հայաստանի պատմությունից սիրտը						
Օգտագործվող նյութեր՝	պատմուհիներ, ինտերնետ կայք, համակարգիչ, պրոյեկցիոն լապտեր, ստիկաժապեր						

Դասի նպատակը՝	<ul style="list-style-type: none"> • ընդլայնել և ամրապնդել գիտելիքներն ու հմտությունները տարբեր ոլորտներից ավելի բարդ և բազմամասնագիտական առաջադրանքի միջոցով, • զարգացնել թեմայի շուրջ հաղորդակցական հինգ կարողունակությունները (ունկնդրումը, մեկնախոսությունը, ընթերցանություն, գրավոր խոսք, փոխներգործություն) • զարգացնել աշակերտների կարողությունը՝ տարբերակելու, թե որ տեղեկատվությունն է հուսալի և որը՝ ոչ, ինքնավար ուսուցման, հետազոտության և տեղեկատվության որոնման համատեքստում, • զարգացնել աշակերտների թիմային աշխատանքի կարողությունները, • խթանել աշակերտների հայեցի վարքի, հայրենասիրության, քաջության անձնվիրության զարգացմանը:
----------------------	---

Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ

Վերջնարդյունքները	<p>Աշակերտները կկարողանան.</p> <p>Թեմայի ավարտին աշակերտը պետք է իմանա՝</p> <p>թեմային առնչվող բառապաշարը,</p> <p>Հայաստանի ներկա և անցյալ տարածքների մասին առավել հեզգրիտ մանրամասներ,</p> <p>Թեմայի ավարտին աշակերտը պետք է կարողանա՝</p> <p>կարգավ և հասկանալ երկրի ներկայիս իրավիճակում հայրենասիրության կարևորությունը,</p> <p>կատարել ինքնուրույն հետազոտություն՝ փորձելով վեր հանել առավել հետաքրքրաշարժ և ուշագրավ դրվագները,</p> <p>կատարել աշխատանքի և ժամանակի արդյունավետ դերաբաշխում,</p> <p>պատրաստ լինել առավել երկար նախագծերի, միջազգային մրցույթների և սեփական ստարտափների նախագծմանը:</p>
--------------------------	---

Գործողություններ(ժամ/տևողություն)	Ուսումնական գործունեություն և Աշակերտներ	Ուսումնական գործունեություն Ուսուցիչ	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդ (ներ)
--	---	---	----------------------	-----------------------------

<p>5րոպե-սկիզբ</p>	<p>Բացել դասագրքերը, պատրաստվել նոր դասին: Ներկայացնել տնային աշխատանքները</p>	<p>Ողջունել դասարանին, ն/բ: Ստուգել տնային աշխատանքները, բացատրել անհասկանալի մասերը</p>		
<p>10րոպե-ընթացք</p>	<p>Պատասխանել հարցերին Փոխադարձ հարցեր տալ,</p> <p>Դասի առաջնային վաղուժն առաջնային բաժանվեցին խմբերի, ապա նրանց հետ միասին մտղելավորեցին, թե ինչպես ուրվագծել գրքերի դիզայնը և գրել դիզայնի համար նախատեսված նյութերի ցանկը: Առաջնային խմբերը ուրվագծեցին իրենց նախագծային գաղափարները, ապա ընտրեցին մեկը և գրեցին նախընտրած օգտագործվելիք նյութերի ցանկը:</p>	<p>Տալ հարցադրումներ, աշակերտներին ներգրավել դասապրոցեսին Տալ ուղղորդող հարցադրումներ</p> <p>Չեռնել կատարվող աշխատանքներին, կատարել շտկումներ</p>	<p>1.Ի՞նչպիսին է ներկայիս Հայաստանը նկարագրեք 2.Ինչպե՞ս եք պատկերացնում ապագան Հայաստանում 3.Որո՞նք են Հայաստանի վերքերը 4.Ի՞նչ դրվագներ գիտեք 5.Ի՞նչն է ըստ հերոսական արարքը 6.Ինչպե՞ս կարելի է բուժել Հայաստանի պատառոտված սիրտը</p>	<p>մտազրոհ մեթոդ, հիմնաբառեր՝ բանալի բառեր, խմբային աշխատանք,</p>
<p>15րոպե</p>		<p>բացատրել հանձնարարությունները</p> <p>Չեռնել կատարվող աշխատանքներին,</p>		

<p>12րոպե</p> <p>3րոպե-ավարտ</p>		<p>տրամադրել անհրաժեշտության դեպքում առաջ մղող անհատական բանավոր, գրավոր հետադարձ կապ:</p> <p>Նոր թեմայի հաղորդում, բանավոր հետադարձ կապի տրամադրում, անհասկանալի հատվածների բացատրություն</p> <p>Գնահատում և տնային աշխատանքի հանձնարարում</p>		
<p>Տնային աշխատանք</p>	<p>Ինքնուրույն աշխատանք , թեմային առնչվող նյութերի հավաքում</p>			